

Rode schouders

Gilbert Keyzer

Alle personen in dit verhaal zijn verzonnen.

® Gilbert Keyzer

Al ruim een kwartier stond Thibaut onbeweeglijk. Zijn taak was niet gecompliceerd, wel buitengewoon zwaar. Met verchroomd gereedschap hield hij de randen van een incisie open. De hierdoor ontstane opening, die hem aan een mond deed denken, bood de hoogleraar plastische en algemene chirurgie en zijn assistent-arts voldoende werkruimte om een buikwandplastiek uit te voeren.

Thibaut had het gevoel dat zijn armen weldra van zijn romp zouden vallen en als stijve stukken hout naast de pot met wondvocht op de grond zouden kletteren. Uit zijn oksels rolden zweetdruppeltjes die koude sporen langs zijn ribben trokken. Smoorheet onder de lampen was het in de operatiekamer en toch huiverde hij. Verkouden als hij was, had hij zijn snot aanvankelijk opgesnoven en doorgeslikt, maar na een vernietigende blik van hoogleraar en hoofdchirurg Abel had hij alles laten lopen, zodat zijn operatiemaskertje tegen zijn mond plakte.

De patiënt leek het leven aan de beademingsapparatuur te hebben afgestaan. Een buis die uit de mond stak was op een geribbelde slang aangesloten, die naar een doorzichtige kunststofcilinder leidde, alwaar een zwarte blaasbalg zich vol lucht zoog en weer leegliep. Op een monitor huppelde in pieken en dalen een groen levenslijntje voorbij. Bij ieder QRS-complex dacht Thibaut een piepje te horen.

Vooroverhangen en met de onderarmen op het met groene lakens bedekte lichaam leunen, dat was zijn grootste verlangen. Heel even die stijve rug bewegen, dat loden gevoel uit zijn armen laten glijden, op zijn tenen gaan staan om zijn brandende kuit te ontlasten. De hitte in de operatiezaal was bijna tastbaar. Thibaut ademde diep en snel. Hij dacht: das grosse atmen van Kussmaul en kreeg overal jeuk.

Abel en Betty werkten zwijgzaam onder uiterst felle verlichting, geconcentreerd, met schier onmenselijke ernst. Onfeilbaarheid was een vereiste en wee degene die liet merken vermoeid te zijn. De ogen van de hoogleraar, de arts-assistent en de operatiezuster, respectievelijk lichtblauw, zwart en grijs, stonden woedend boven de maskertjes, die bij het inademen deukjes vertoonden.

De anesthesist zat op een krukje naast de beademingsapparatuur voor zich uit te staren. Hij had zijn mondmaskertje onder zijn kin hangen en maakte de indruk dat hij graag een krantje zou willen lezen.

Met een sissende en knetterende soldeerbout brandde Abel enkele gekliefde vaatjes dicht. Het rook naar verbrand plastic. Als in een goedkope film depte de operatiezuster de voorhoofden der artsen.

Natuurlijk slaat zij mij over. Ik, die blijkbaar tot het instrumentarium behoor, dacht Thibaut. Hij hoorde beide artsen in mompelend overleg treden, zonder er een woord van te verstaan. Abel begon te mopperen.

Vloekend smet hij zijn operatiemesje op de grond.

‘Zo kan ik niet werken!’, schreeuwde hij met een door het maskertje gedempte stem. Meteen trok hij het van zijn gezicht af, om brullend de operatiezuster te bevelen voor een nieuw mesje te zorgen. Zij schoot bij de operatietafel vandaan, begon met trillende handen in een ladekast te zoeken en kwam met een pakketje terug, waarvan zij met moeite de dikke, zilverpapierachtige verpakking opentrok. Het scheelde niet veel of het nieuwe mesje was eveneens op de grond terechtgekomen. Abels gummivingers graaiden het uit haar handen.

‘Kijk toch wat je doet, rund!’

Het rund nam haar oude positie aan de operatietafel weer in.

Wie kreeg laatst ook weer een complete milt naar zijn hoofd gesmeten, vroeg Thibaut zich af. Een coassistent, een jonge vrouw waarvan hij de naam vergeten was.

De blaasbalg zuchtte onverstoorbaar verder.

Een onbeschofte, onbehouwen slager is het. Nee, dat is onzin. Een slager kan je hem ondanks zijn bloederige vingers niet noemen, dacht Thibaut.

Wat Abel met zijn handen kon, dwong in brede kringen diepe bewondering af.

In kleinere kring werd hij gevreesd.

Thibaut was onder de militaire dienstplicht uitgekomen, maar de manier waarop hij en andere coassistenten werden behandeld kwam je in geen enkele Nederlandse kazerne tegen. Scheldpartijen, afzeikbeurten, onmenselijk lange werkweken. Iedereen leek het op je

te hebben voorzien, niet alleen de hoogleraar, ook artsen en verpleegkundigen namen je te grazen.

Vier keer was Thibaut de afgelopen nacht uit zijn bed gebeld. Bloedsuikers prikken, naar de operatiekamer ter assistentie bij een spoedingreep en nadat het hem na dit alles lukte om in slaap te komen, rinkelde de telefoon opnieuw. De bitse stem van de dienstdoende arts beet hem toe dat hij de lab uitslagen niet in de statussen had geschreven. Geeuwend was hij naar de betreffende patiëntenafdeling gestrompeld, alwaar hij een forse reprimande van nota bene een leerling-verpleegkundige ontving.

‘Met maffen word je geen dokter!’

Thibaut was te verbouwereerd om te reageren.

De leerling, een onbeduidend grietje, was althans wel zo goed om koffie voor hem in te schenken.

De rest van de ochtend had hij gevochten tegen zijn vermoeidheid. Uiteindelijk was hij naar de kelders van het ziekenhuis gevlucht, had hij zich in de beddencentrale teruggetrokken en was hij op een kale matras gaan liggen en onmiddellijk in slaap gevallen.

Door schoonmakers gewekt, voelde Thibaut zich echter nog vermoeider. Net op tijd bereikte hij de operatiekamer om Abel en Betty te assisteren.

Thibaut verplaatste zijn voeten, bewoog zijn armen terwijl hij zijn handen stilhield.

‘Sta je weer te slapen, Maes?’

Een hevige pijn in zijn linker scheen.

‘Stilstaan en vasthouden die klemmen!’, brulde Abel.

Het drong tot hem door dat de hoogleraar hem een schop met zijn operatieklomp had verkocht. De pijn verspreidde zich als een vloeistof.

Thibaut tilde zijn andere been op en trapte uit alle macht onder de operatietafel door. Abel schreeuwde het uit. Het klonk alsof iemand met een zakdoek voor de mond stond te krijsen. Opnieuw smeed hij zijn mesje tegen de grond. Hij rukte zijn maskertje omlaag, boog zich voorover en begon kreunend zijn getroffen been te betasten.

De operatiekamer leek een zaaltje vol standbeelden te zijn geworden.

‘Ben je nou helemaal GEK geworden, Maes?’

Thibaut zag de goudglanzende brilranden, waar de van woede strak staande ogen overheen keken en dacht: ja, blijkbaar wel. Het leek hem alsof een onzichtbaar iemand zijn voet in beweging had gebracht.

Abel kwam overeind.

‘Donder op en vlug wat!’

Met trillende handen legde Thibaut de wondspreiders op het groene, aan de randen door bloed donkergekleurde laken. De kuil, waarvan de wanden gevormd werden door levend vlees, trok langzaam dicht.

‘Eruit! Eruit! Opgesodemierterd!’ Abel stormde kreupel naar de dubbele deuren en rukte de linker open.

Thibaut kreeg zijn voeten bijna niet in beweging, maar de operatiezuster nam hem bij de arm en leidde hem de operatiekamer uit, er daarbij voor zorgend dat zij haar lichaam tussen dat van Abel en Thibaut hield. Zijn lichaam sloeg de rechterdeur open.

Plechtige, dramatische ogenblikken, dacht Thibaut. Zijn keel was kurkdroog. Een van de deuren mepte hem tegen de hielen. Het was alsof de hoogleraar hem een trap na gaf. Het geluid van vier operatieklompen op de vloer van de gang, klossend in elkaars ritme. Zij dirigeerde hem naar de kleedkamer, waarbij zij hem bleef vasthouden en verdween, zonder omkijken, zonder een woord.

Alsof hij als een ondeugend kind naar zijn kamer was gebracht. Zij is oud genoeg om mijn moeder te kunnen zijn, dacht hij.

Tot zijn opluchting was hij alleen. Hij liet zich op een bankje zakken en schopte zijn witte klompen uit, die tegen een locker aan dreunden. Zijn benen leken wel drie keer zo zwaar. Hij schrok van zijn spiegelbeeld, zoals weergegeven in de spiegel tegenover hem. Een bleek, nietszeggend gezicht. Fletse, grijsblauwe ogen waaronder paarse wallen. Grote oren, waarvan de lellen onder zijn operatiemuts vandaan kwamen. Een wat scheefstaande neus.

Thibaut stroopte zijn handschoenen af, trok operatiemuts en masker van zijn gezicht en veegde het taai geworden snot ermee van mond en kin. Nadat hij zijn groene operatiekleding in een waszak had geworpen, haalde hij zijn kleren uit een locker en kleedde zich aan.

Een plots optredende duizeling dwong hem opnieuw op het bankje te gaan zitten. Ruw wreef hij met beide handen zijn gelaat. Dit coschap kon hij uiteraard

vergeten. Misschien was het zelfs gedaan met zijn opleiding.

Eruit getrapt door een plastisch chirurg, terwijl Thibaut zo graag plastisch chirurg wilde worden.

Zou hij in een ander ziekenhuis verder kunnen?

Thibaut verliet de kleedkamer. Hij had de deur met een dreun achter zich dicht willen trekken, maar dit werd door een dranger verhinderd. Verstijfd door langdurige onbeweeglijkheid bewoog hij zich door nauwe, kromlopende gangen, passeerde het hok met de portier en stapte door de openstaande deuren het oude ziekenhuis uit. Zonlicht leek hem als warme olie te overspoelen. Aan de overkant van de straat, onder een reusachtige lindenboom, lagen terrassen. Bedienend personeel bewoog zich tussen de gasten door. Thibaut kon geen onbezet stoeltje ontdekken.

Grote lichtgroene bladeren wiegden in de wind, die zijn gezicht verkoelde.

Hij schudde de adem van Abel uit zijn nek, daalde een eeuwenoud stenen trappetje af en wandelde bedachtzaam naar het souterrain waar hij woonde, twee straten bij het ziekenhuis vandaan. Hij nam de vijf treden benedenwaarts en ging zijn kamer binnen, alwaar de stoffige hitte van een zomerdag zich verzameld had.

Thibaut klapte een bovenraampje open, zodat warme, naar verbrande diesel ruikende lucht naar binnen stroomde. Vervolgens liet hij zich achterover op zijn matras vallen.

Een tingelende tram kwam voorbij. Thibaut hoorde het al niet meer.

Hij sliep tot laat in de middag. Geruime tijd bleef hij op de rand van zijn bed zitten suffen. Hongerig zocht hij daarna zijn kamer af naar voedsel. Uitsluitend glazen potten met verschillende kleuren jam. Hij liep de gang op en onderzocht de gemeenschappelijke ijskast. Verdroogde kaas en twee beschimmelde tomaten.

Zal ik in de Mensa gaan eten? Het nieuws van mijn misdaad zal zich ongetwijfeld al hebben verspreid. Zodat ik straks door tientallen idioten wordt aangestaard.

Bekenden wilde hij voor geen prijs onder ogen komen.

Thibaut verliet zijn kamer en begaf zich naar een dichtbijgelegen supermarktje.

Hij kocht een potje witte bonen in tomatensaus, een half brood, een pot pindakaas en theezakjes.

Zou het werkelijk allemaal voorbij zijn? Geen operaties, colleges, visites, refereeravonden en patiënten revues meer?

Thibaut zette thee. Hij warme de bonen op in een steelpannetje, doopte een broodkorst in de saus.

Geen vernederingen meer. Alleen een droom, die wellicht nooit uit zou komen.

Abel had hem kortgeleden nog ongehoord voor schut gezet, midden op zaal. Thibaut had een mislukte arteriepunctie voor bloedgassen uitgevoerd.

'Als uw been eraf moet mevrouw, dan is dat zijn schuld!'

Een wijsvinger zijn richting uit. De vrouw lachte onzeker, maar begreep dat het waarschijnlijk een grap betrof.

Achteroverliggend, schakelde hij de televisie in. Zonder werkelijk te kijken, ging hij alle zenders langs.

Spijt heb ik er niet van. Ik had tweemaal zo hard moeten schoppen. En tegen alle twee zijn poten. Ik ben niet zoals die slijmjurken die als marathonlopers door het ziekenhuis beginnen te draven als een of andere hoogleraar een zoekgeraakte röntgenfoto wilde bekijken.

Hij keek naar zijn droge handen vol kloven door het schrobben met jodiumborsteltjes. Hoe zagen de wonderhanden van Abel er eigenlijk uit?

Anamnese afnemen. Ausculteren. Percuteren De stethoscoop tegen vette en magere ruggen vol moedervlekken en al dan niet gesteelde wratten. Het gewoel in endeldarmen op zoek naar poliepen en vergrote prostaten. De vaak vergeefse pogingen een infuus in te brengen. De naald door het vat heen, de paarse plekken. Het eindeloos invullen van lab uitslagen. Het urenleng kromgebogen boven een operatietafel staan. Het eerste lijk, onder begeleiding gedemonteerd. En dan die traumadiensten!

Slempers die bezopen achter het stuur kropen, om zichzelf en anderen de vernieling in te rijden. Weer een op de eerste hulp. Stuur in de ribbenkast? Mooi, laat mij maar even. Ik spaar tenslotte een auto bij elkaar. Gisteren nog een andere idioot met een versnellingspook in de buik. Schiet lekker op zo. Motorrijders die zonder beschermende kleding onderuitgingen en over het asfalt heen schuurden. Bloederige botten staken door de gescheurde huid heen. Het schreeuwen werd alleen onderbroken door inademen en narcose.